

Holden i Bergens Domkirke,
Fastelavns Mandag 1813,

den 1ste Mars,

af

J. N. Brun.

Trykt og forlagt af Dahls Enke og Søn.

Uenæggjerrighed er en Rod til alle Ondt;
Dette Ord ere saa bekjendte, saa forslidte, saa hvert
dags, at man neppe tænker paa, at de findes
opregnede i den hellige Bog, i Pauli 1ste Tim. 6,
10. Men dog skulde jeg ikke valgt dem forgjæves,
om jeg med Ordene kunde oprykke ganske den Rod,
de nævne, eller i det mindste gvoele denne, af chris-
telig Kjærlighed dræbende, Skarvende. Ja endog
til en Dag som denne, indviet til at begynde Jesu
Eidelfers Betragtning, skulde min Text ikke være
upassende, om jeg kunde, talende derover, uedbrynde
af Helligdommens Altes den lede Mammons
Araudsbelled, og der igjen spreise en Tre-
støtte for den Korsfe seede, Tilbedelse væ-
dig

dig af Engle og Mennesker i Tid og Eviighed. **Waa**
al! jeg tør ikke være dette driftige Haab. Dvsaa
jeg har vel, urost for Gud, saa tit maaskee som
nogen anden, rusket i denne Jldrod, og
det veed jeg, saa voldselig som det nogenstunde stod i
min Lands Magt; men sorgelig Erfaring lærte
mig, at dette Ukrud havde rodfæstet sig alt for dybt
i mange egenlyttige Menneskers Barm. **Men**
jeg valgte Ordene idag, ikke for at udbrede
mig over alt det Onde, hvortil Gjerrighed er en
Rod. Jeg fremtager kun Roden selv, vil forsøge
at rive den, ælte den, berede mig deraf en Farve
til, om muligt, at male et r. i Skjont Billede, til at
afskilte den høieste indvortes Forædling hos den fulde-
komneste Christen. Til den Ende maa jeg da først
opløse og adskille Rodens eiendommelige
Trævler, eller bringe i det Reue, hvad
egentlig forstaas bør med Gjerrighed i sig
selv, naar man ikke vil sænke det allehaande Onde,
der kan udspire og ofte udspirer af Roden: Svig og
og Rænker, Ran og Rov, Had og Mord, Bold
og Krig. Dette er kun muelig Frukt, ofte,
men ikke altid modnes den paa Roden. Der gie-
ves vel Gjerrige, som endnu elske baade
Fred og Ret. Ja Gjerrighed var vel længe den
reputeerligste blandt alle Laster. Den kan længe
vandre ubemærkt i sødeligste Selskaber, ja blandt
Guds Børns andægtigste Forsamlinger. Et vel-
ly er et alt det virkelige Gjerrighed, som
Uvind

Notad f. Er. gior dette Naam; Kvind, som al-
 drig taaler, at nogen anden har mere end han paa
 een Dag kan fortæres; ikke hver den Gjerrig, som
 Forvnderen kalder saa; han, der selv habder Orden
 som Vest og Sparfommelighed som en Pinebank.
 Ja den doone erlesløse Armod, som altid
 gad leve paa Andres Belofning, turde vel kalde
 alt det Gjerrighed, som sætter flittig Haand i Ber-
 vægelse; saa har og Gjerrighed dette tilføle-
 les med en Deel andre Laster, især med
 Graadserie og Drukkenskab, den bestaaer ikke
 i Handlingen, men i Graden; ikke Synd
 at æde, et heller at drikke, men formeget. Kun
 dette: Formeget gjør Handlingen til Last. Same-
 le, spare, beskjerme mod Udspreidelse, er Dyd ende-
 ogsaa; men naar det gaaer forvidt, behersker sin
 Mand, gjør ham til Træl, lukker Hjertet mod
 Brodres Nød, da er det Gjerrighed, da er Gjer-
 righed Last. Jeg vil fremstille en saadan
 Gjerrig til Skue. Naar han seer ind til
 sin Beholdning, hoor for endogsaa, synes
 han slagen med Blindhed. Hans Metop er ham
 intet, hans Overflod forlidet. Han seer om-
 kring sig, og seer mere, end andre, og gior Uge
 paa, naar han opdager Anledning til at vinde, tins-
 drer Tid i hans Pine, som i Elskerens, naar han
 seer sin troløvede Skjønne; han arbejder uden Ophor,
 som en Slave; han sover uden Hvile, som
 den Jeberfulde, han nyder lidet og uden Smag,
 som

som Spaltingen, der maas aflyde Tøgens Frønge
 Lov. Hans Gang og Gjerning, hans Digtet og
 Tugt. hans Tale og Gehørder forraader, hvad
 han vil have Kjult, røber mod hans Villie dette alle
 Gjerriges Famili vaaden, eller rettere: alle Gjerra-
 riges Brænde mærke, over hvilket de trykke haa-
 ten dybt ned i deres Vaade, at ingen skal læse disse
 indbrændte Ord: vær hid, vær hid. Kortz
 der seer du i laemlig Størrelse, i levende Person
 og Han ling, hvad Norges bedste Diger har ud-
 trykt i faa, men kiernesfulde Or: "Spør Rigdoms
 sulter for at faa det Træ, den til sin Avving
 borger" Men æroop af dette Billede borger jeg
 idag Characteer-Træet til at male min Helt. Men
 medens saaledes mine Farvers Blaning maaste
 kunde blive nye, loder jeg og den hele Masse ind-
 flyde i gammeltdags Former, og anmelder strax som
 Hovedmaterie for min Tale:

Den aandelige Gjerrighed, eller Gjerrighed i det Aandelige.

Vedet i det opleste Stkke gav mig vertil ikke
 Tert, min Anleuning. Jeg saae der i ham Man-
 den, som just blev fattig. fordi han troede sig for
 Rig, som tabte alt, fordi han syntes at have meer
 end Nol. Dette har jeg fra dette Sted mere end
 en Gang udvalet, efter Cone, til Advarsel. Til
 Efterfølgelse vil jeg nu forsøge, efter Cone, at male
 det aandelige Mor satte. Men da jeg aldrig fra hellig
 Talestol anfaae mine Farver øgte, eller fik dem til
 reet

let at finde uden jeg borge de Dille af alle Bøgers
 Bog, Tert af Guds Ord, valgte jeg idag af Phup: 3,
 12 disse Pauli Ord: Ikke at jeg haver allerede
 grebet det, eller er allerede fuldkommen, men,
 jeg jager derefter om jeg og kan gribe det.
 Heraf anpriser jeg den aandelige Gjerrighed,
 som bestaaer 1) I en Christens Utilfredshed med
 de han har og er 2) I hans uafbrudte Ans
 frængelse efter at faae og blive mere. Jeg una
 ger mig for at tale bestemt, kalder altsaa den Sinds
 forfatning, jeg anpriser, 1) Utilfredshed, ikke
 sand Samvittighed, ikke Angest, ikke nogen Sjælens
 Opbrusning. Kun vil jeg varsele den fromme Chris
 ten mod Eovn, mod Sikkerhed, mod det, som er
 værst af alt, aandelig Stoltighed. Saa er og Viller
 det jeg bruger, Gjerrighed, ikke deribende Nær
 ri-sforg, ikke hjertengående Tvivl om nedgæstlig
 Udkomme. Kun dette: aldrig nok, aldrig
 nok, dette er den Gjerriges Valsprog, dette være
 dit, min christeli fribede Broder! dette var Pauli.
 Jeg gaaer ind i Hjertets forborgne Værksted, hvor
 Guld beredes, det fineste, det bedste: Paulus har
 aabnet os sit, givet sinstemmelige Løfte Ord, og
 Ordene lær os hans Utilfredshed a) haade med
 det, som er udenom ham, og b) inden i ham.
 Den Gjerrige giver sig sandelig ikke Tid til at talle
 sin Mammon, til at aieuenemskue sit Indbøer: al den
 Stund mangfoldig Anledning til at erhverve mere
 endnu, vrimler uden om ham, saa nævner Paulus
 sig

6
 Først a) Det, som er udenom: ikke, siger han, at jeg haver allerede grebet det, at jeg er fortædig med alle, som overtages kunde. Jeg seer meget og mangt hist og her i Menigheder fjern og nær at erindre endnu, at ordne, at bestyrke. Ogsaa taler Manden, den allerede gamle, den altid virksomme, den saa længe virksomme Paulus, just som den Gjerlige, naar han seer trint omkring sig, saa langt Syn rækker. "O! tænker han, har jeg skjens grebet, hvad griges kunde i min nærmeste Kreds, i min Fædreneby; hvad er dog dette? og hvor lidet? mod det, som endnu gribes kunde i flere og større Byer i fremmede Lande, i andre Verdens Dele." Paulus havde omfattet en vidt udstrakt Kreds, vundet meget for Guds Rige, da han skrev disse Ord i sit Brev, skiftet megen Held, antændt meget Lys, plantet mangen Menighed. Italiens Hovedstad Rom og Macedoniens Philippe og Tes-salonik; Grækenlands Athene og Corinth og Ephesus kjendte hans Arbeide og høstede velsignede Frugter af den Ordets Sæd, han havde nedlagt allevegne. Men endnu siger han: Jeg har ikke grebet det, endnu ikke udrettet alt, har endnu ikke Net til at lægge de trætte Hænder i det rotige Skjed. De Nutidens Lærere, *) som med Joie kunde synes at

*) Sidst var jeg kommen; alle Foregaaende fik mine Tilbære, hvis Antal imellem 3 a 4000 oplivede Talerens Land, som sædvanlig. Jeg havde fremsaat: de Nutidens Lærere, var altsaa intet Diablik i Forlægghed for Begyndelses-Ordet til følgende Periode,

at have vundet de fleste Sjæle til Guds Rige, maatte dog kun sige med hine i Lignelsen: Vi have gjort som du befalede, og der er endnu Rum, endnu altsaa meget ugjort, som gjøres kunde, gjøres burde.

Sands

et Tilfælde, som dog en og anden Gang kan træffe den, der ikke bruger Papiret, og hvorfra jeg, naar det en Hviden Gang traf, reddede mig lettelig ved at repetere med en smule Forandring næst foregaaende Periode. Dette var, som sagt, ikke Tilfældet her; men da overfaldt mig, Gud veed hvad det var, det mærkedes for mine Dine, mine Kna Kaly. Jeg beholde dog Devis: Hed nok for denne Tanke: "Gaaer jeg ned, som jeg burde, saa dræber jeg nogle af mine klare Dant, der vares nærværende, især min amm og for mit Liv omsorgsfulde Husfrue." Denne Tanke gav en modstræbende Kraft mod det mig hidtil ubekjendte physiske Onde, som angreb mig med Valde. Jeg blev ved at sige noget, Gud veed, hvad det var, men kunde i maasse en Rie-dedeel Time ikke komme ind iaten i hvad jeg havde kre- det, ikke engang fatte den Bestumning at tage Papiret op af minomme, maatte altsaa Rutte; erindrede til Lykke det Skriftens Eprog, hvormed jeg paa Papiret Gutter min Tale. Først Den for Konan kunde jeg hede Ord til ander, som den her findes trykt. Jeg gav Hr. Bogtrykker Dahl Manuscriptet, ikke for at faae denne Notes Egoismer bekjendgjorte, men at Publicum kunde see hvad jeg havde foresat mig at sige, efterdi det var den ottiende Dag, den ike Marte, da lust Forordningen af 3te Januar skulde begynde at adlydes hos os; og i hvis Anledning saa mange Gemytter ere komne af deres Ligevægt. Jeg priser Gud, som gav mig Kraft til at ende saaledes, at dog vel Tusinde af mine Tilho- gere ikke tiltroede mig at være i den haist ubehagelige Forlegenhed, som jeg virkelig var. Maasse skulde jeg saaledes ende min Lykke som offentlig Taler, og denne Tale være mit Dine.

Sandt nok, vor Kald er ikke som Apostlenes:
 Gaaer ud i al Verden! vor Virkekreds er ind-
 frænket, hver har sin, og hvo, som vilde gribe ind
 i andens, greb for vidt om sig, skulde forgribe sig.
 Men enhver see sig kun omkring med den Gjer-
 riges Faldesyn i sin egen, hvor lille Kreds
 endogsaa, og han vil see, at han endnu ikke har
 grebet det, ja! see hvor lidet der er gjort mod det
 meget som rester, og er han virkelig gjerrig paa den
 gode Sag; da troer han sig ikke lettelig berettiget til at
 være kun et orkesløst Medlem i Kirkenes Broder-
 samfund. Ja blot enhver sand Christen,
 hvis Kreds er mindre end Bærrens, gaae kun
 Sønnen af sine Dine, og han skal see i immer uop-
 fyldte Pligter at fyldestgjøre. Det skal
 staae for ham med Ildhogstaver skrevet dette Jesu
 Kore Erhvervelses-Ord: Hvo, som ikke samler
 med mig, han adspredes Math. 23. Ja gaves
 der end en Stilling i Livet, og den gives dog omsider,
 hvor Menneffet ikke kan komme videre, ikke udrette
 mere, hvor uovervindelig Hindring, hvor kraftløs
 Alderdom, hvor Sygdoms Svækkelse er løvligt For-
 fald, saa har du dog endnu altid dig selv, din indvæ-
 res Forædling at arbejde paa, og der var endnu altid
 meget ugjort. Dette følede endog min hørlige Maa-
 skel, gdmngæt under denne Følelse skriver han:
 b) Jætt er endnu ikke fuldkommen. Men var ikke
 han det, hvo var det da? Nej! han var det
 ikke, han vidste vel selv bedst, at han ikke var det,

9

og Hoed han veed om sig selv, bekiender han eedelig.
Medelig — ja, thi du maa ikke, min Ven! tænke
dig her den falske hylende Bessedenhed,
smas Sjæles Snigvei til Ere. Naar første Mand
i Lavet vælger nederste Sted ved Draklupsbord, for
at bringes som i Triumph op til det øverste, som til
kommer ham. Nei! langt borte vare disse smaa
Kunster fra den store Mand. Han vidste ret
selv, han skrev det endogsaa, at han ikke veeg for
nogen af de 11 Dattidens Apostle. Han havde op-
offret mere end nogen af dem. De forlode alle
Ting heder det, men deres Alleting var Smaating
mod hvad Paulus gav slip paa: nidjar Phariseer,
Medlem af det store Synedrium i Jerusalem, og
vigtig for det hele Broder. Samfund havde han Ud-
gang til al den Ere og Ehle, som en Dattidens
Israelit af Fortjeneste og indvortes Værd kunde ha-
ve, forlod alt dette og valgte frivillig en Wei, som
han forudsaa vilde føre til Forsnædelse. Paulus
havde fremforde 11 videnskabelig Dannelsse,
oplært, som han var ved Gamaliels Fodder; Paulus
allerede navnkundigere end Peder ved
Dødsfarer og guddommeliga Frelse, og ligesaa
fortroliga med overordnelige Aabensbarels-
ser som hine 3 Jesu Ferklaresvidner paa Thabor
Bjerg. Paulus kunde ret maale sig med enhver
Samtidig. Men han maaler sig her med
flet ingen, her seer han kun op til sin Gud, ind
til sig selv, og da seer han ingen, Grothed, kun
Mangler

Mangler, kun det Ufuldkomne. Med den Gjer-
 riges Utilfredshed gjennemfluer han
 sit Jædho og seer mange et tomt Rum, som
 endnu fylles kunde og burde. O! min Christen!
 Lad denne rosværdige Gjerrighedsaand
 besjele ogsaa dig! maal dig hverken med den
 ene eller med den anden; men maal din egen Ufuld-
 kommenhed med den guddommelige Lov, som fordrer
 det ganske Menneske med Sjæl, Sind, Begjer-
 lighed og al Kraft. Saa skal du ikke pralende
 sige: Alt dette haver jeg holdet fra min Ungdom;
 ikke dumdriftig spørge: Hvad fattes mig endnu?
 men i oprigtig Ydmyghed erkjende med Paulus:
 Jeg er ikke fuldkommen endnu. Men hvad
 kunde dog briste hos en Mand, som min
 Trosteel? Det maatte ingentunde være udvortes
 Ustraffelighed, ikke borgerlige Pligter, saasom:
 Retfærd, Afhold, Ydighed mod Samfundets Love.
 I saa Fald maatte han og enhver sand Christen kunde
 fremstaae i Samtidiges større eller mindre Forsam-
 linger og dristig spørge: Hvo af eder kan bevise
 mig nogen Synd over? Ellers var dette Pauli:
 Jeg er ikke allerede fuldkommen, ligesaa elendigt
 og plat som dette i den ryggesløse Lastværdiges Mund:
 Vi ere alle Mennesker, Nei, den sande Chr-
 sten maa, som den Gjerrige, vide sig gjeldsfri uden-
 om; ingen Verdenss Fordeing maa staae aabent,
 ingen Jernchristen og Næste maa have paa hans
 manglende Retfærdighed lovligt Krav. Men dog

aet gjeretig bliver han aldrig tilfreds
 med sit Jubbø, med sin Slat, noget finder han
 manglende hist og noget her. Men derfor end
 engang: hvori kan Paulus finde sig ufuld-
 kommen? Noget bestemt lader sig ikke her
 paa svare, kun vil dette være anvendeligt paa ham
 og alle Guds Børn, som jeg med Vished kan nævne
 han havde før Brevet i et andet Brev: Der ere disse
 3 Ting: Tro, Haab og Kjærlighed. 1ste Cor.
 13. Med disse blev en sand Christen aldrig fuld-
 kommen færdig, mindst med den sidste,ielden saa
 stærk i Troen, ikke altid saa frimodig i
 Haabet; men aldrig saa brændende i Kjær-
 lighed til Gud og Næsten, som han burde,
 som han gjerne vilde. Og her have vi den aande-
 lige Gjerrigheds priselige Umættelighed,
 her den christelige Sædelæres fortrinlige Storhed
 fremfor enhver anden; den faaer aldrig sin Lærling
 for nok, giver ham aldrig Fuldkommenheds Lære-
 Brev. Der er ingen Mester fæd, sige vi
 vel, men kun til Undskyldning for Begynderens
 Zeil. Nej Jesus gif videre, han vaastod, at
 ingen blev nogensinde Mester. I skulde ikke,
 sagde han til dem, som allerede vare i hans Skoles
 øverste Klasse, I skulde ikke vilde kaldes Mestere,
 een er eders Mester som er Kristus. Og der-
 for min Paulus mod sit Livets Aften: Jeg er ikke
 endnu fuldkommen. O, Meder! havde ogsaa
 du tænkt denne salige Tanke, du var ikke saa dødt
 falden.

falden. Daare! Hos du er, som Koler paa dig
 selv og troer dig fuldkommen allerede. Der er en
 and Mand i Jerde med dig; en Mand, som vil røre
 dig op paa Tindingen af Lemolen, bare for at styrte
 dig desto dybere, at dit Fald kan blive uden Oprens-
 ning. For Guds Skuld, for din Sjels Saligheds
 Skuld klavre dig langsomt ned igjen, dybt ned i din
 Ufuldkommenheds Erkjendelses lave Dal. Der,
 først der kan du være sikker, først med denne din
 grandtsuende Utilfredshed kan du være tilfreds og sige
 med Paulus: Naar jeg er skrøbelig, da er jeg
 stærk. Men skønde du da i saadan Sinds Forfat-
 ning ikke bliver angstet, ikke modløs, bør du dog
 ikke kunde sættes i Eigning med den, vi i vor jord-
 ske Husholdning kalde den Nøisomme. Der
 er Nøisomhed, der lærer sig til at taale sine Mang-
 ler, ja vel endog tilsidst at elske dem og at ansee
 ethvert nyt Dulle efter mere for sin Nøligheds Fæ-
 ende. Jeg sees vel, tænker den Nøisomme, at
 Daavidet maa have flere Begjærligheder end min
 Hytte; men denne er nu engang min, den har dog
 braabefelt Tag og tette Vegge og varmende Arnested;
 jeg erboes her og elsker min Hytte. Stormanden
 holder vel paa blødere Duun, men jeg skulde vælles
 i den, og paa bare Straa sover jeg maakee sødere
 end han. Blide lykkelige Nøisomhed! du
 er i det legemlige Menneffets bedste Nidom. Men
 hvor skøn du er, kan jeg ikke bruge dig som Billede
 at male min fænde Christens indvortes Foradling.

Det

Det kender ikke ham til at sige eller tænke: "Jeg er
 ufuldkommen, men med min ufuldkommenhed til
 freds, tilfreds med hvad jeg er. For at blive mere,
 blive fuldkommere, skal jeg ikke drage et tungt Sul."
 Nei, jeg maa laane Roden til alt Onde
 for at maale min skønne Gienstand; thi som den
 Gjerrige om sin Mamon, saa tænker en Christen om
 det han har og er, hvor Skattens Tilvæxt vækter ny
 Begjærighed efter mere ny Lust til at grave, samle
 opdyngge. Han faaer aldrig nok, sover aldrig, som
 Helten i Fred paa sine Vaerbar, sætter aldrig Krands
 paa Huue, som Bygmesteren, naar Bygningen er
 færdig, siger aldrig, som den ene Fuldkomme: Det
 er fuldbragt. Nei velstaaet være i hans Mand
 dette Ord i hans Hjerte, denne Tanke: længere
 frem, høiere op, nærmere Naale. Jeg er ikke
 endnu hvor jeg vil være, hvad jeg vil være, en Mand
 heroverfra, almægtig, men blid og tilrokkende til
 saaber mig: Svo som er retfærdiggjort, ret-
 færdiggjores endnu Hab 22. Denne Mand
 var bleven stærk over min Apskel, naar han tillige
 skriver: Jeg jager derefter om jeg og kan gribe
 Det, og dermed betegner han dernæst 2) Den naar
 brudte Anstrængelse til at faae og blive mere.
 Hvert Alderdom i Sædningen er fuldt, er frugtsummet
 ligt og anmelder: a) en stedse vorende Sigen; b)
 en rast Benyttelse af Ligheden, en flig
 Frygt for muelige Lindringer. a) Sig n
 er vel kun indvortes, men hvor den erstærk, bliver

den tættelig synbar, og her gøres den bekræftig ved
 Ordet: jeg jager efter som efter et flygtende Wildt.
 Ja Paulus vil ikke have sin Sjels Higen skjult; i
 næstfølgende Vers indbynder han endog til Opmærk-
 somhed paa hans Gebærder. Set gjør jeg, skriver
 han: Jeg glemmer de Ting, som ere baggenfor
 og strækker mig efter de Ting, som ere foran.
 Han var og vilde kjendes for at være det modsatte af
 Jobs Hustru, hun saae sig tilbage til Sodoma
 og kom siden hverken frem eller tilbage. Han vilde
 liges den Gjerrige med langt fremstrakte Arme,
 med aabne, med gribende Hænder, for endnu at
 faae fat paa mere. Ja giv Agt paa den Gjerrige:
 Dovenstak, Uvirkosomhed finder du aldrig hos
 ham. Der gives endog i det Jordiske Men-
 nesker, af hvis hele Udvoortes du
 grant seer, at herinde er hverken Digten eller
 Tragten, hverken Aand eller Liv, hverken Ild eller
 Afte, men Svøm, men Kulde, men Død. De
 ere i Borger-Samfundet, som paa dit Legeme den
 Haand, eller den Fod, om hvilte man siger at den
 føver. Du kan ikke da træde sikkert paa Foden,
 Alle gribe fast med Haanden; men saadan er ingen
 Gjerrig, ingen sand Christen er saadan; saadan
 var ikke Paulus; men just det Modsatte. I
 Rom syntes han lovsig undskyldt for at virke paa
 Menigheden i Macedonien, i Kængsel lovsig und-
 skyldt for at virke paa nogen. Men nei, han synes
 ligesom at udstrække sine Hænder gjennem den tykke
 Mure.

Mund, naar han skreiv dette Brev. Dog skreiv
 Nei! ikke det engang, hans Haand var fængslet.
 Hans Haand? Ja! men ikke hans Mand. En
 vis Epaphrodit havde skrevet, men Paulus dig-
 teret Brevet til Philippenserne. Skamme
 maatte sig den doyne Usting, som opbit-
 ter Paaskud for ikke at virke, som ganske fri og sig
 selv raadig altid trækker paa de lade Skuldre og ly-
 ser dette Korfald: jeg har bundne Hænder.
 Nei! en sand Christen ikke saa, ham seer du ilende
 frem, stræbende, jagende, og b) hvor raast han
 benytter enhver gunstig Leilighed om han kan
 gribe det. Gribe — Ja der er Ordet, thi Leiligh-
 hed, sagde de Gamle, er skaldet, glider os af
 Haanden, farer forbi og kommer ikke tilbage; den
 maa gribes, holdes fast, om den skal benyttes.
 Epaphrodit skulde just reise til Philippi. Du gik
 Leilighed, Gud veed om nogenstunde mere tænkte
 Paulus, og Paulus greb denne Leilighed. Mærk
 dig det vel min Christen! Din Stilling
 skulde være meget underlig, om du ikke skulde finde
 nogen Leilighed til endnu at virke godt, endnu selv
 at blive bedre. Seer du ikke hvorledes den Gierri-
 ge arbejder lige ind i hans Alderdoms mørke Aften;
 hvorledes han oppnges, hans rullede Vandte glas-
 tes, naar han blot hører om en Leilighed til at vinde,
 om en politisk Forandring i fremmede Riger, hvoraf
 Fordeel var at haabe. Kunde han ikke komme der
 selv, han skrev; kunde han med tænke Dine og
 Hjel-

Kjæloende Haand ikke selv, han lod sig seer, var
 Brev ikke nok, han udsendte snart seilende Skibe,
 det er Storhandlerens lange Arme, hvormed han
 rækker til fjerneste Lande, til begge Indier, fra Vol
 til Vol, om det vilde lykkes endnu at hjembringe
 rigt Bytte. Spille dig i ham, min Chris-
 sten, og lær dog, hvad Meennesket kan; hvor længe
 han kan, naar han alvorlig vil, og kom ihu, at
 du iler til et højere Maal, samler paa et ædlere
 Liggendestæ, som Mol og Rust ikke kan forciere.
 Skulde du nogenstunde tænke: Jeg har nok, nogen-
 stunde lade nogen god Tæilighed gaae dig forbi ubeny-
 tet? Jeg vil kun nævne een Slags Tæ-
 lighed, den, at samles i Guds Huns og
 høre Guds Ord. O Dee! over alt for Man-
 ges Stoisomhed i den Wei, hvor snart de dog faae
 Hof deraf, hvor ofte maer Siel træder paa Honnings-
 tage. Om Kirken, skær Tæilindighed, den
 løber ikke høit. Det skulde man dog lige saa
 sige. Jeg veed dog et heelt Koll, til hvillet blev
 sagt for 1800 Aar siden: eders Tempel skal ødelæg-
 ges, det blev ødelagt, Folket er til endnu; men
 har i 1800 Aar siden endnu intet Tempel. Jeg
 veed en Kirke, den første i tvende Neger, i hvilken
 jeg selv talte for 8 Aar siden for en Follmængde,
 talrigere end denne. Den stod kun 3 Aar derefter,
 da blev den et sørgeligt Offer for en Naties Nordbrand.
 Du samles smaaligen til dens Opreisning, og har
 ville medgaae endnu inden den kan besøges som før.

Forkamlings-Dage i Guds Huus ere bes-
 stemte, mange, og i Fasten havde from Ensel-
 dighed bestemt maaskee for mange. Men du
 burde dog, min Ven! gribe din eene Leilighed
 for at benytte nogle; er du alt for noisom, det
 kunde du dog komme engang at angre. Jeg
 har dog kiendt en Mand, som fangstet til sit
 Engeleie sagde mig, da jeg paa en Sabats-
 Dag besøgte ham: jeg gik ikke i Guds Huus,
 da jeg kunde, nu kan jeg ikke, da jeg gierne
 vilde. Men vi Nutidens Lærere! lader os
 ikke tage Anledning af Tidernes forhaanende
 Noisomhed til ikke at frembyde de Leiligheder
 det bør os at benytte. Selv en Elias kunde
 trættes, det tilstaaer jeg; men det var dog
 saare skøbeligt, naar han i sin Harme bad:
 Tag nu min Sjel, Herre! thi jeg er ikke be-
 dre end mine Formænd; naar han slog sig fra
 Verden, gik ud i Orken, krob ind i en Hule.
 Men da og der tordnede denne guddommelige
 Røst i hans Øre: Hvad haver du her at gjøre
 Elias? Og denne Udfordring til atter at træde
 frem paa Banen: Der ere endnu Tusinde, som
 ikke have høiet Kæ for Baal i Kong 19.
 Brodre! styrket de bævende Hænder og skulende
 Kæ! Gribet disse Ugers Leiligheder til at male
 Jesum, som var han korsfastet for Tilhæ-
 reres Pine. Herren har endnu Sine, der er
 endnu noget at vinde. Jeg er dog vis paa, at

jeg endnu taler for Nogle, ja i en Forsamling,
 stor som denne, maastee for Mange, som vide
 sig intet andet til Salighed end Jesum
 og ham korsfæstet. Men I, Nogle eller
 Mange, kjæreste Christi Venner! griber Heiligs-
 heden! samler Guld! Naar Guld deles, voxer i
 vor Herre Jesu Christi Kundskab; thi kun dette
 er Glat, dette er liggende Jæ. Derefter greb
 Paulus umættelig som den Gjerrige; hører hans
 egne Ord næst for vor Lær: Jeg agter alle
 Ting for Skade og Skæm at være mod Jesu
 Christi min Herres ypperligere Kundskab, for
 hvis Skyld jeg taalte Tab paa Alt, at jeg
 kunde vinde Christum og kjende ham og hans Op-
 standelses Kraft, og hans Lidelsers Samfund,
 saa jeg bliver ligedannet efter hans Død om jeg
 kunde nogenlunde møde til de Dødes Opstandelse.
 1ste Kong 8, 9, 10. Saa grib ogsaa du, kjære
 Christen! de Heiligheder, som nu frembyde sig!
 Gaa under Christi Kors at staa! Staa
 der som den modige tørstende Vandrer under det
 Vandfald, som kjæligt og qvægende kaster sig
 udover Klippen, eller som den Gjerrige paa festlig
 Dag, naar magtig Forste udkaster Penge blande
 menige Mand. Du veed ikke hvad du kan komme
 at trænge til. Paulus vidste endaa ikke hvad møde
 kunde, dog auede det ham allerede, at ham forestod
 smertelig Martyr Død under den affæhlige Nær-
 og, skönt han ikke bæver, ytrer han dog klog
 Frygt for Hindring, som møde kunde,
 i det

i det lille Ord: Om, om jeg og kan gribe det
 altsaa et Om hos. Det turde vel endnu blive bit-
 tere, endnu spørges om Standhaftighed. Indtil
 det yderste vilde Paulus forsyne sig, blive fætroilig
 med Jesu Lidelse og hans Taalmod, med Jesu Død
 og hans Seier over Døden. Kaff greb han derfor
 efter et hvert Vaaben, brugbart i den forestaaende
 Strid, om han igiennem Striden kunde gribe Kle-
 nodiet. Nøber end darte Frygt, dog kun en
 Klog Frygt, et Om, en Hoben Klogere end det
 se dobbelte Peders: om og alle forloed dig, og
 atter om jeg og skulle døe med dig; nej! Pau-
 lus troede, der var endnu Balker i Havet sørend
 han kunde ankre i Havnen. Ikke siger den Sierrige:
 ad, drik og vær glad, min Sjel' thi du har
 Sorraad i mange Aar, nej! kunde du lase i
 hans Hierre, endog i hans solograa Alderdom, du
 vilde opdage denne Frygt og ikke nægte den Klog-
 skab: hvad Jeg hidtil har samlet kunde endnu adspres-
 des, Gud alene er den altid Rige, men han har
 strenge Betiente, naar han vil udpante hos de Rige-
 ste der er Ildbrand og Krig, Jordstæls og Dø-
 versømmelse, mægtige Huses Fald, ja! hele Sta-
 ters Omstyrrelse; lad Daaren kun haane mig, for-
 di jeg endnu samler. For meget kan man aldrig sam-
 le. Saa Paulus: jeg jager derefter, om jeg
 og kan gribe det. Saa bør den meest befæstede
 Christen tænke. Meget uventet kan endnu møde
 mig, megen Svaghed antaste mig; jeg veed over-
 alt

alt ikke, hvad mig Dødens sidste Stund
 gier for Tanker mangelund. Men hans
 Frygt er klog, han gaaer dog ind i Jlden, han jar-
 ger, han anstrænger sig, han udstrækker Hænder,
 mere begjærlig efter at gribe, jo nærmere han kom-
 mer Klendiet; ingen bange Tvivl, ingen Vængste-
 lighed gjør ham forsagt; han føler Frygt, men kug-
 den Kloges. Saa, naar den forshned Sold at
 seer Fienden flygtende, troer Seieren vundet og ka-
 ster sine Vaaben, da, nej! Rger den klogere Hærs-
 fører, ikke endnu, den flygtende Fiende turde ende
 nu fatte Post, endnu byde os en alvorlig Kamp,
 vi maae endnu anstrænge os om vi skulde vinde en af-
 giørende Seier. Saa tænker, saa handler den klo-
 ge Frygt. Men denne, vel at mærke hos en sand
 Christen, vover ikke, den aftager heller, jo nærmere
 han kommer Maalet og Seieren, og tilsidst, til
 allerlidst, o! da taber den sig som oftest ganske,
 men da taber sig ogsaa mit brugte Billede, mod det
 jeg har afbildet. Den døende Gierrige og den døen-
 de Christen, ere heri hverandre saa Modsatte, som
 Nat og lysen Dag, Den Gierriges Slat forstene-
 de hans Hierte og gjorde det for hver mild Jolelse saa
 utiltrængeligt, som hans Iernbestagne Skrin for den
 Fattiges Nødtrøst; hvad han samlede paa, hvad
 han jagede efter, holder ham da tilbage, fængsler
 ham, besværer hans Oversart, han kunde ikke for
 alt sit Slæb og Træl, for al sin Rigdom og Samling
 Riobe sig Reide-Vres til at gange frit over Dødens
 Grænge

Svælg; du seer ham fave her, du veed ikke, hvor
 han. Sandhed træder frem og sætter Ord paa hans
 Gravsteen, ligesaa kolde som Marmoret, Ord tag-
 ne af Math: 19. Han gik bedrøvet bort, thi
 han havde meget Guds. Nu tænker derimod
 en sand Christen, naar han skal døe, nu kommer
 det vel med hvad jeg samlede paa, nu har jeg hvad
 jeg skal gribe til. Jeg fører mit med mig: Kunde
 skaben om den Korsfæstede og Troen paa ham.
 Jeg seer ham klarere jo nærmere jeg kommer.
 Min Frygt taber sig jo nærmere jeg kommer til det
 sidste Maal. Nu, nu snart skal Diebliffet foreene
 min Kierlighed mig det, som jeg meest elsker. Ja
 begyndte han end sin sidste Strids Sang med denne
 Bon min Syrde god! hvor kommer jeg heno-
 ver. Det lykkes ham at slutte Striden
 med dette Sejers-Udraab: O Gud skee Lov!
 jeg alt henover er. Ja! saa lennedes Pauli
 aandelige Gierlighed; saa skrey han i et senere
 Brev, opluste Skriftelege kalde det med Dette
 hans aller sidste Brev, hans 14de Brev altsaa,
 og i Brevets sidste Capitel, da han seled sig
 ganske nær ved Maalet, 2 Tim. 4, 6, 7 og
 8 V.; der skrey han Ord, hvormed jeg slutter
 min Tale, bedende til Gud for mig selv: O!
 at det blev de sidste Ord, jeg skal tale paa
 denne Jord. Saa lyde Ordene:
 Jeg ofres allerede og min Opløsnings Tid
 er forhaanden, jeg har fuldender Løbet, be-
 vare

varet Troen; og det, som nu venter, er, at Retfærdigheds Kroneer henlagt for mig, hvilken Herren, den retfærdige Dommer, skal give mig paa hiin Dag. Amen.

Vor allernaadigste Arveherre og Konge Kong Frederik den Sjette indslutte vore Bønner under din Varetægt! O, Kongernes Konge! din gode Aand give ham de bedste Raad, da det maaskee just nu gjaelder om, medens de Mægtigere atter anlægge paa at sonderbryde Hørrandre! O, Ualmægtige! ndræf du da din Faderhaand over den Svageres Hoved, at det ikke maatte klynkes mellem Ruinerne! Giv den Fred, som Fred vil have, saa faaer visselig vor Sjette Frederik den, og med Freden Held og Lykke til det store Værk, hans Landsfaderlighed befaler just fra denne Dag af at begyndes blandt os. Kongen planter, hans troe Mænd vande, men du, o Gud! giver Bøxten. Døel du den onde Rod, som suer af Gaaft af Jorden fra de bedre, men svagere Bøxtet! Slab Brodersind i sælgende Medborgeres Hjertter, at de fattige Rjøvende dog maatte kunne leve med dem! Deraf,
allene

allene deraf hænger det, om hvad i Dag begynde
 des, skal tage en god Ende mellem Brødre,
 eller endes med Forstrækkelse. Almægtig Lue
 fald du ned og rønd os an i Kjærlighed! Og
 saa, Fader i Himlene! Alles Dine vogte paa
 dig, oplad din runde og milde Haand og maas
 alt det, som lever, med Belsignelse, at vor
 faderhertedel Konge dog engang ret kunde glæde
 des i sine mange Børns blomstrende lykkelige
 hed. Hendes Maiesstat, vor allernaas-
 digste Dronning Maria Sophia Frederi-
 rika, Deres Kongelige Hoiheder Kronprinde-
 sesse Karolina og Prindsesse Wilhelmine
 Maria, Deres Hoiheder Prinds Christian
 Frederik og Prinds Frederik Ferdinand,
 De Kongelige Prindsar og Prindsesser og det
 ganske Kongelige Arvehuus; denne gode Rod,
 som saa lange trivedes til vore Nigers Held,
 grønnes, blomstre, bære Frugter, som din høire
 Haands Plantelse! Giv enhver af os, især i
 vort fattige Norge, hvad han skal plante og saae!
 Du gav os Belsignelse af Havet, giv os Bred
 over Havet til denne Sedme, indtil vi kunne heste
 Brødet.

Brødet af Jordan! Giv Bred! giv Fred! giv
indbyrdes Samfundsånd! giv den Taalmod, som
liber! den Kraft, som trokkes af Byrderne! den
Frimodighed, som skal gaar Fæter imøde; men
for alting giv os alle tilsidst af Naade, for Jesu
Skyld, det evige Liv og Salighed! Amen.

